

สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้
ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนรู้ออนไลน์
สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (TDGA)

ชื่อ-สกุล นายจิตพงษ์ นามักดี

กลุ่ม/ฝ่าย สถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓

หลักสูตร แนวทางและแนวปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Data Guideline)

วันที่อบรม ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙

วันที่จบหลักสูตร ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและแนวปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแนวทางและแนวปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

สรุปบทเรียน

๑. การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ

ข้อมูลภาครัฐในปัจจุบันมีจำนวนมากมหาศาล แต่ขาดการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไม่ได้และประชาชนเข้าถึงยาก ดังนั้นเพื่อการแก้ปัญหาเหล่านี้เราจึงต้องหาวิธีเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

ข้อมูลเปิดภาครัฐ คือ ข้อมูลที่รัฐจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะตามกฎหมายให้ได้ใช้อย่างเสรี อย่างไม่จำกัดวัตถุประสงค์และไม่เสียค่าใช้จ่าย ข้อมูลเปิดภาครัฐจะช่วยสร้างความโปร่งใสให้กับภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารประเทศ ช่วยสร้างคุณค่าให้กับสังคมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ พร้อมกันนั้นยังสร้างการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อตรวจสอบได้อีกด้วย

๒. ประเภทและความสัมพันธ์ของข้อมูล

- ๒.๑ ข้อมูลขนาดใหญ่ คือ คลังข้อมูลขนาดใหญ่ทั้งหมด จากทุกแหล่ง จากทุกรูปแบบ
- ๒.๒ ข้อมูลเปิด คือ ข้อมูลที่เปิดเผยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี
- ๒.๓ ข้อมูลภาครัฐ คือ ข้อมูลที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ
- ๒.๔ ข้อมูลภาครัฐ เป็นข้อมูลเปิดที่หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ
- ๒.๕ ชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสูง คือ ชุดข้อมูลที่ครอบคลุมทุกประเภทของข้อมูล เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้นำข้อมูลไปใช้

๓. การเตรียมข้อมูลเพื่อเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

การเตรียมข้อมูลเพื่อเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ คือการจัดเตรียมข้อมูลดิจิทัลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และเป็นรูปแบบที่เครื่องอ่านได้ (Machine-readable) เช่น CSV, JSON, XML โดยต้องเป็นข้อมูลที่ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ไม่ใช่ข้อมูลความมั่นคง และอนุญาตให้ประชาชนนำไปใช้ซ้ำ (Reuse) ได้ฟรีโดยไม่จำกัดรูปแบบผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ

๓.๑ คุณลักษณะข้อมูลเปิดภาครัฐ ควรพิจารณาให้เป็นไปตามคุณลักษณะของข้อมูลเปิด ๑๐ ประการ

- ๑) สมบูรณ์ (Complete) ข้อมูลต้องครบถ้วน พร้อมใช้ และไม่ใช่อะไรบางส่วนบุคคล
- ๒) ปฐมภูมิ (Primary) คือ ได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงโดยไม่ปรับแต่ง
- ๓) เป็นปัจจุบัน (Timely) ต้องเป็นข้อมูลที่ปรับปรุงล่าสุด
- ๔) เข้าถึงได้ง่าย (Accessible) ใช้งานได้หลายช่องทาง
- ๕) อ่านได้ด้วยเครื่อง (Machine-readable) หรือคอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้
- ๖) ไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discriminatory) โดยผู้ใช้จะต้องใช้ข้อมูลอย่างอิสระ
- ๗) ไม่จำกัดสิทธิ (Non-proprietary) ซึ่งจะต้องอยู่ในรูปแบบมาตรฐานที่สามารถใช้ได้หลายแพลตฟอร์ม
- ๘) ปลอดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (License-free) ผู้ใช้สามารถใช้ได้โดยไม่ผิดกฎหมาย และไม่ต้องขออนุญาตใคร
- ๙) คงอยู่ถาวร (Permanence) ข้อมูลต้องสามารถใช้งานได้ตลอดเวลาและควบคุมการเปลี่ยนแปลงของชุดข้อมูล
- ๑๐) ไม่มีค่าใช้จ่าย (Free of charge) ผู้ใช้ข้อมูลจะต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงข้อมูล

๔. ขั้นตอนการเปิดเผย (Step)

- ๑) สำรวจชุดข้อมูลที่มีอยู่ในหน่วยงาน ว่ามีการทำธรรมาภิบาลภาครัฐหรือยัง หากทำแล้วให้คัดข้อมูลสาธารณะออกมาแต่หากยังไม่ได้ทำ ให้ทำธรรมาภิบาลข้อมูลก่อนแล้วคัดข้อมูลสาธารณะออกมา
- ๒) พิจารณาชุดข้อมูลที่จะนำมาเปิด ให้นำข้อมูลสาธารณะที่คิดว่ามีระบุประเภทความสำคัญ และทิศทางที่จะนำไปใช้ โดยดูจากเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
- ๓) จัดลำดับความสำคัญในการเปิดเผย โดยดูจากคุณค่าแต่ละชุดข้อมูล คุณภาพของชุดข้อมูลและการบริหารจัดการของชุดข้อมูลเปิด หากข้อมูลชุดใดมีคุณค่าสูง มีคุณภาพ และรูปแบบพร้อมเปิดเผยให้ข้อมูลชุดนั้นได้รับการเปิดเผยก่อน
- ๔) การรวบรวมจัดทำชุดข้อมูล ให้จัดการคัดแยกและรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง หลายที่และหลายรูปแบบมาจัดทำเป็นชุดข้อมูลที่ต้องการ
- ๕) การจำแนกประเภทข้อมูลและตัวอย่าง ตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัด โดยต้องคำนึงถึงคุณภาพของข้อมูลและสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาร่วมด้วย เมื่อจำแนกประเภทข้อมูลได้แล้วจึงนำไปเผยแพร่ได้
- ๖) การเตรียมความพร้อมก่อนนำขึ้นเผยแพร่ โดยจะต้องทำให้ชุดข้อมูลอยู่ในรูปแบบเปิดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ต้องแปลงไฟล์ได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ความต้องกันและมีมาตรฐาน ต้องกำหนดความถี่ในการปรับปรุง ต้องปรับปรุงความถี่อย่างไร ใช้วิธีใด และต้องมีการจัดทำเมตาดาต้า
- ๗) จะต้องได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือราชการในการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

๘) เปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐผ่านสองช่องทาง คือ ผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ โดย สพร. คือ ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ และ ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานเอง โดยสามารถเชื่อมมาที่แพลตฟอร์มของ สพร.

๙) การวัดผล ซึ่งจะต้องมีการทำแผนวัดผล เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลเปิดภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

๑๐) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องนำผลที่ได้จากการวัดผลมาปรับปรุงต่อเนื่อง ทั้งแก้ไขหรือปรับปรุงข้อมูลเดิมให้มีความผิดพลาดน้อยที่สุด มีคุณภาพมากขึ้นตอบโจทย์กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลดูเทรนด์โลก กำหนดเป้าหมายและทำ High value Datasets

๕. การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ ผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ

เมื่อได้ข้อมูลที่พร้อมจะเปิดเผยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำข้อมูลไปเผยแพร่ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล หรือ สพร. ขอแนะนำการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ หรือ data.go.th โดย data.go.th เป็น Open Government Data Platform) หรือศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐที่ทำให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องไปตั้งงบใหม่เพื่อมาพัฒนาแพลตฟอร์มของตนเอง ผู้ใช้ข้อมูลสามารถใช้ข้อมูลจากแหล่งเดียวกันและมีเอพีไอเชื่อมข้อมูลอยู่แล้วไม่เกิดปัญหาข้อมูลซ้ำซ้อนและผิดพลาด

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

วจิตพงษ์ นามภักดี

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
แนวทางและแนวปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ
(Open Government Data Guideline)

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ 1:30 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ ณ วันที่ 22 กรกฎาคม 2569

A. L.

(นางไอรดา เหลืองวิไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

Signed by สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (Law)
Digital Government Development Agency (Public
Organization) (DGA)
Date: 2026-07-22T16:09:33.312+07:00